

Luxembourg, 21. juuni 2022
(OR. en)

10345/22

SUSTDEV 110
ONU 85
EDUC 251
DEVGEN 124
ENV 622
AG 68

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 21. juuni 2022

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9992/22

Teema: Kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse
ümberkujundav roll kestliku arengu eesmärkide saavutamise olulise
vahendina
– Nõukogu järeldused (21. juuni 2022)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 21. juunil 2022 toimunud nõukogu 3885. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused, milles käsitletakse kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse ümberkujundavat rolli kestliku arengu eesmärkide saavutamise olulise vahendina.

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse ümberkujundavat rolli kestliku arengu eesmärkide saavutamise olulise vahendina

Euroopa Liidu Nõukogu

1. kinnitab taas, et Euroopa Liit (EL) ja selle liikmesriigid on jätkuvalt kindlalt pühendunud kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkide ning muude oluliste mitmepoolsete kokkulepete ja vahendite, sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppe, Addis Abeba tegevuskava, Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni rakendamisele, mis suunavad jätkuvalt nende tegevust nii liidusiseselt kui ka väliselt. Need on Euroopa roheline kokkuleppe ja Euroopa arengukonsensuse rakendamise keskmes;
2. tuletab meelde oma 2017. aasta juuni järeldusi „Euroopa jätkusuutlik tulevik: ELi vastus kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030“, oma 2019. aasta aprilli järeldusi „Veelgi kestlikuma liidu poole aastaks 2030“, oma 2019. aasta detsembri järeldusi „Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030 – senised edusammud ja järgmised sammud“, oma 2021. aasta juuni järeldusi „Terviklik lähenemisviis ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamise kiirendamiseks. Parem taastumine COVID-19 kriisist“, Euroopa Ülemkogu 2018. aasta oktoobri järeldusi ning strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal Euroopa haridusruumi suunas ja pärast seda (2021–2030) ning kinnitab taas nendes sisalduvaid kohustusi;

3. rõhutab lisaks, et esmatähtis on saavutada ühiselt kestliku arengu eesmärk nr 4 ning kui oluline on tagada kõigile lastele ja noortele, sealhulgas tütarlastele ja naistele ning vaesuse, ümberasumise või haiguste tõttu kõige haavatavamatele ja tõrjutumatele inimestele üldine, võrdne ja kaasav juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja koolitusele ning ohututele õpikeskkondadele, sealhulgas hädaolukordades ja kriisiolukordades, kuna see aitab luua tugevama aluse kestlikule arengule, vähendades ebavõrdsust, sealhulgas soolist ebavõrdsust, ja digilõhet. Väljendab sellega seoses muret pandeemiast tingitud häirete pärast haridusele ning rõhutab, kui oluline on ehitada üles vastupidavad haridussüsteemid, mis pakuvad piisavat taristut ja ressursse;
4. rõhutab, et kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ning kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimiseks ELi ja selle liikmesriikide poolt on oluline ELi kodanike laiema toetuse ja kaasatuse suurendamine. Rõhutab sellega seoses, kui oluline on tagada, et üksikisikutel oleksid piisavad pädevused (mis hõlmavad teadmisi, oskustega seotud hoiakuid ja väärtusi), mida on vaja nende rollide üle arutlemiseks, teadlike valikute tegemiseks ja muutuste elluviijatena nii individuaalselt kui ka kollektiivselt, et arendada kestlikke, kaasavaid ja jõukaid ühiskondi;
5. on seisukohal, et kestlikku arengut toetaval haridusel ja ülemaailmsel kodanikuharidusel on meie ühiskonnas, heaolus, majanduses ja tarbimisharjumustes märkimisväärne ümberkujundav potentsiaal ning seetõttu on see hädavajalik kestlikuma ELi ja maailma saavutamiseks. Rõhutab sellega seoses selle kesksel rolli kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisel tervikuna, olles kestliku arengu eesmärgi nr 4 lahutamatu osa ja kõigi muude kestliku arengu eesmärkide saavutamise peamine võimaldaja ning innovatsiooni, taastumise, vastupanuvõime ja ümberkujundavate meetmete liikumapanev jõud;
6. väljendab oma täielikku pühendumust eesmärgi 4.7 saavutamisele ja tunnistab, kui oluline on töö, mida UNESCO on teinud tegevusraamistiku „Haridus 2030“ ja kestlikku arengut toetavat haridust käsitleva Berliini deklaratsiooni, sealhulgas kestlikku arengut toetava hariduse tegevuskava raames, UNECE oma kestlikku arengut toetava hariduse strateegia ja selle ajakohastatud tegevusraamistiku kaudu ning Euroopa Nõukogu, sealhulgas Põhja-Lõuna keskus, selliseid vahendeid nagu demokraatliku kultuuri pädevuste võrdlusraamistik (RFCDC) kasutades. Tuletab meelde Maastrichti ülemaailmse haridusdeklaratsiooni ja nõukogu 2010. aasta detsembri järelduste (säätva arengu alase hariduse kohta) eesmäärke, mis on käesolevate järelduste väljatöötamise aluseks;

7. tunnistab jätkuvat positiivset hoogu kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse valdkonnas Euroopas, rõhutades eelkõige nõukogu 5. aprilli 2022. aasta järeldusi „Noorte kui muutuste elluvijate tõhusam kaasamine keskkonna kaitseks“ ning 16. juuni 2022. aasta kestliku arengu alast õppimist käsitlevat soovitusi, mis hõlmavad kestlikku arengut toetava hariduse peamisi valdkondi, ning rõhutab vajadust anda õppijatele vajalikud teadmised, oskustega seotud hoiakud ja väärtused, et tegeleda keerukate probleemidega, nagu kliimamuutused, ja saada vastutustundlike maailmakodanikena muutuste elluvijateks. Tervitab sellega seoses ka käimasolevat protsessi uue Euroopa deklaratsiooni koostamiseks ülemaailmse hariduse kohta aastani 2050 Euroopa ülemaailmse haridusvõrgustiku (GENE) egiidi all, mis peaks valmima 2022. aasta novembris;
8. on seisukohal, et mõisted „keskkonnasäästlikust toetav õpe“, „rohepööret toetav õpe“, „arenguharidus ja teadlikkuse suurendamine“, „ülemaailmne kodanikuharidus“, kodanikuks olemist ja rahvusvahelist solidaarsust toetav haridus“ on kõik lahutamatu osa kestlikku arengut toetavast ja ülemaailmsest kodanikuharidusest: need soodustavad kestlikku arengut ja kestlikku eluviisi, inimõigusi, soolist võrdsuslikkust ning kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist, edendades samal ajal ka keskkonna ja elurikkuse kaitset ning solidaarsuse, rahu ja vägivallast hoidumise kultuuri, ülemaailmset kodakondsust ning kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuri panuse tunnustamist kestlikusse arengusse. Tunnustab nende panust kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärgi 4.7 ning eesmärkide 12.8 ja 13.3 saavutamisse, võttes samal ajal ka arvesse haridusmodelite mitmekesisust riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
9. on seisukohal, et kestlikku arengut toetav haridus ja ülemaailmne kodanikuharidus peaks tasakaalustatud ja integreeritud viisil käsitlema kestliku arengu kolme põhisammast – majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnavalast –, pöörates erilist tähelepanu kestliku arengu eesmärkide vahelistele seostele ja koostoimele, ning rõhutab, et kestliku arengu tegevuskava 2030 valdkonnaülelised küsimused, eelkõige hea valitsemistava, õigusriik, demokraatia ning tõhusad ja vastutustundlikud institutsioonid, samuti sooline võrdsuslikkus ning kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine, peaksid sellisena kajastuma kestliku arengu ja ülemaailmse kodakondsuse alases hariduses. Selline kestlikku arengut toetava ja ülemaailmse kodanikuhariduse kõikehõlmav olemus aitab kaasa õppijate valdkonnaüleste võtmepädevuste arendamisele;

10. on samuti seisukohal, et kestlikku arengut toetav haridus ja ülemaailmne kodanikuharidus tuleks vajaduse korral integreerida aluspõhimõtete ja väärtuste kogumina, mis on valdkonnaüleselt asjakohane formaal-, mitteformaalse ja informaaalse hariduse kõigil tasanditel ning kõikides õppeainetes, kusjuures peamine eesmärk on rõhutada teadlikkuse suurendamist, kriitilist mõtlemist, innovatsiooni, võimet tulla toime tulevaste muutustega ning pikaajalist vastutust tulevaste põlvkondade ees, nagu on sätestatud uues Euroopa kestlikkusosalaste pädevuste raamistikus GreenComp;
11. rõhutab, et kestlikku arengut toetav haridus ja ülemaailmne kodanikuharidus on elukestva õppe protsessi lahutamatu osa, ning rõhutab seetõttu mitteformaalse ja informaaalse õppimise võimalikku panust kestlikku arengut toetav hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse jaoks ning et kultuuriasutused, sealhulgas meedia, muuseumid ja raamatukogud, samuti kohalikud omavalitsused ja kogukonnad, kodanikuühiskond ja tööandjad on kõik selles osas olulised osalejad;
12. rõhutab, et kestlikkusega seotud pädevuste arendamine riigiteenistujate seas on oluline samm, et tugevdada haldusasutuste suutlikkust rakendada kestliku arengu tegevuskava 2030 ning tagada kestliku arengu eesmärkide edasine integreerimine avalikku poliitikasse ja poliitikavaldkondade sidususesse;
13. tunnistab, et kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse edendamiseks on vaja rakendada digitehnoloogiat ja kasutada täiel määral ära selle potentsiaali, sealhulgas tehisintellekti oma, näiteks avatud õppematerjalide, avatud teaduse ja e-õppe vahendite ja taristute kaudu, tunnistades samal ajal vajadust vähendada digitehnoloogia keskkonnamõju, austada ja kaitsta täielikult inimõigusi ning edendada digitaalset heaolu ja vähendada digilõhet;
14. rõhutab, et kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse arendamiseks tehtavate jõupingutuste eesmärk peaks olema jõuda kõigi kodanikeni, eelkõige noorteni, kõige haavatavamas ja tõrjutumas olukorras olevate inimesteni, äärepoolsetes ja maapiirkondades elavate inimesteni, tagada sooline võrdsuslikkus ja mittediskrimineerimine ning kaotada lõhed riikide ja põlvkondade vahel ja sees;

15. rõhutab, kui oluline on kestliku arengu küsimuste teadvustamine ja selle teemal harimine ülemaailmses perspektiivis, rõhutades suurte tänapäevaste probleemide omavahelist seotust, edendades seeläbi aktiivset maailmakodanikuks olemist, mis edendab ülemaailmse ebavõrdsusega tegelemise kaudu ülemaailmset õiglust;
16. tervitab märkimisväärsed edusamme, mida EL on teinud kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse suunal, sealhulgas kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse tõhustamist liikmesriikide poolt kõikidel tasanditel, ministriumide ja riiklike asutuste süvendatud koostööd, asjakohaste vahendite ja vahendite väljatöötamist, et hõlbustada kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse arendamist, ning tõhusamat koordineerimist piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil;
17. kutsub liikmesriike üles, kui see on asjakohane ja vastavalt riiklikele oludele:
 - a) kiirendama ja tugevdama sidusate, kaasavate ja koordineeritud riiklike strateegiliste lähenemisviiside ja muude algatuste väljatöötamist kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade jaoks kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 4.7. Ajakohastama olemasolevaid poliitikameetmeid, pöörates erilist tähelepanu uusimatele teadusuuringutele, suurendama toetust erinevatele sidusrühmadele, kes on seotud kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavadega, ning toetama ja arendama formaalsete ja mitteformaalsete haridusasutuste koostöid ja koostööd;
 - b) hõlbustama ministriumide, asutuste ja sidusrühmade vahelisi algatusi kooskõlas kogu valitsemissektorit ja kogu ühiskonda hõlmava lähenemisviisiga;
 - c) süvendama liikmesriikidevahelist koostööd kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse valdkonnas, hõlbustades heade tavade edasist jagamist ja kasutamist, sealhulgas Euroopa ülemaailmse haridusvõrgustiku (GENE) kaudu;
 - d) kutsuma kestlikkuse küsimustega tegelevaid noori alaliste ja oluliste sidusrühmadena aktiivselt osalema kaasloojatena hariduspoliitika ja õppekavade väljatöötamisel;

18. kutsub Euroopa Komisjoni üles jätkama kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade, sealhulgas keskkonnasäästlikkust toetava õppe toetamist, eelkõige programmi „Erasmus+“, Euroopa tiimi algatuste, programmi „Life“ ning arenguhariduse ja teadlikkuse suurendamise programmi (DEAR) kaudu. Kutsub sellega seoses komisjoni üles jätkama arutelu selle üle, kuidas tagada laiem juurdepääs DEARi rahastamisele, et suurendada programmi mõju;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles Euroopa tiimi lähenemisviisi raames, mis on osa nende jõupingutustest toetada kestlikku taastumist kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega, tõhustama koostööd kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade, sealhulgas keskkonnasäästlikkust toetava õppe valdkonnas kolmandate riikide ning rahvusvaheliste organisatsioonide ja organitega, nagu Euroopa Nõukogu, UNESCO ja UNECE, edendama mitmepoolsetel foorumitel ja üritustel, eelkõige kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil ja G20-l, kestlikku arengut toetavat haridust ja ülemaailmset kodanikuharidust kooskõlas G20 Rooma juhtide ühisavalduses kestlikku arengut toetavale haridusele antud olulise rolliga ning selleks, et toetada UNESCO ja ECOSOCi vaheliste sidemete tugevdamist ning kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse valdkonnaülest integreerimist ÜRO süsteemi tegevusse. Sellega seoses annab ÜRO peasekretäri poolt 2022. aasta septembriks kokku kutsutud teadmisi ümberkujundava hariduse tippkohtumine, mis on meie ühise tegevuskava peamine algatus, väga hea võimaluse suurendada ülemaailmset pühendumist kestlikku arengut toetavale haridusele ja ülemaailmsele kodanikuharidusele ning peaks rõhutama hariduse keskset rolli kestliku arengu tegevuskava 2030 kui jaoks tervikuna;
20. väljendab heameelt selle üle, et kestlikkust toetavat õpet ja asjaolu, et haridus- ja koolitussektor peab vastama rohe- ja digipöörde üldistele eesmärkidele, on arvesse võetud ELi peamistes ümberkujundavates poliitikavaldkondades ja komisjoni teatistes, nagu uus Euroopa Bauhaus, programm „Erasmus+“, Euroopa oskuste tegevuskava, Euroopa ülikoolide strateegia ja Euroopa haridusruum, ning kutsub komisjoni üles jätkama kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade integreerimist kõigisse asjaomastesse tegevusvaldkondadesse;

21. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jälgima Euroopa tiimi lähenemisviisi raames ELi edusamme kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade valdkonnas, et tagada rakendamise pidev täiustamine, ilma et kedagi jäetaks kõrvale, kehtestama hindamissüsteemid, kasutades vajaduse korral olemasolevaid järelevalvevahendeid, vältides samal ajal jõupingutuste ja aruandluskohustuste dubleerimist, ning tõhustama hindamisuuringuid. Kutsub samuti komisjoni üles jätkama kestlikku arengut toetava hariduse, ülemaailmse kodanikuhariduse ja seotud tegevuskavade sidusat ja süstemaatilist edendamist kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 4.7, muu hulgas toetades rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe rakendamist käsitleva nõukogu soovitusel rakendamist, ning uurima võimalusi lisada eesmärgi 4.7 näitajad ELi kestliku arengu eesmärkide ja hariduse näitajate kogumitesse;
22. toetab täielikult uut protsessi, mille eesmärk on koostada uus Euroopa deklaratsioon ülemaailmse hariduse kohta Euroopas aastani 2050, mis tugineb tehtud edusammudele ja aitab kaasa kestlikku arengut toetava hariduse ja ülemaailmse kodanikuhariduse tugevdamisele ELis.
-